

ЗАКОН ЗА ПРЕВЕНЦИЈА, СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА ОД СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО

Сл. Весник на Р. Македонија, бр.138 од 17.09.2014 година

ПРВ ДЕЛ ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на закон

Член 1

Со овој закон се уредува одговорното и должно постапување на институциите и здруженијата, нивната меѓусебна координација и соработка, заради превенирање и спречување на семејното насилство и обезбедување на заштита на жртвите.

Цел на закон

Член 2

Цел на законот е преземање на мерки насочени кон превенција и заштита на жртвите на семејно насилство, почитување на основните човекови слободи и права, живот, личен интегритет, недискриминација и родова еднаквост, со должно внимание на интересите и потребите на жртвата.

Дефиниција

Член 3

Под семејно насилство се подразбира малтретирање, навредување, загрозување на сигурноста, телесно повредување, полово или друго психолошко, физичко или економско насилство со кое се предизвикува чувство на несигурност, загрозување или страв, вклучувајќи и закани за такви дејствија, спрема брачен другар, родителите или децата или други лица кои живеат во брачна или вонбрачна заедница или заедничко домаќинство, како и спрема сегашен или поранешен брачен другар, вонбрачен партнер или лица кои имаат заедничко дете или се наоѓаат во блиски лични односи, без оглед дали сторителот го дели или го делел истото живеалиште со жртвата или не.

Поимник

Член 4

Одделни изрази употребени во овој закон, го имаат следново значење:

- сторител на семејно насилство е секое лице кое врши дејствие на насилство од член 3 од овој закон;
- жртва на семејно насилство (во натамошниот текст: жртва) е секое лице кое на територија на Република Македонија трпи насилство од член 3 од овој закон;
- блиски лични односи, се лични односи меѓу лица кои се или биле во партнерски односи;
- дете е секое лице на возраст до 18 години;
- телесно/физичко насилство, е секое дејствие на примена на физичка сила или дејствие со кое се нарушува здравјето на жртвата;
- психичко насилство, е секое дејствие кое предизвикува чувство на страв, загрозеност, вознемиреност или повреда на достоинството и интегритетот на жртвата;
- демнење, е намерно повторено заканување кон жртвата, кое предизвикува истата да се плаши за својата безбедност;

- сексуално насилство, е секое дејствие на сексуален акт и сексуално вознемирување врз лице без дадена согласност;
- економско насилство, е секое дејствие на ограничување или спречување во располагање со лични приходи и финансиски средства, за одржување на заедничкото домаќинство и за грижа на детето, со што се предизвикува економска зависност на жртвата;
- родово засновано насилство врз жените означува насилство насочено против жената затоа што е жена или коешто несразмерно ја погаѓа;
- изразите, употребени во овој закон се однесуваат на лица од машки и женски пол.

Надлежни органи и институции

Член 5

Министерството за труд и социјална политика, Министерството за внатрешни работи, Министерството за здравство, Министерството за образование и наука, Министерството за правда, единиците на локалната самоуправа, институциите кои вршат дејност од областа на социјалната заштита, детската заштита, внатрешните работи, здравството, вработувањето и образованието, преземаат мерки за заштита на жртвата и спречување на насилство, остваруваат меѓусебна соработка и координација.

Институциите од став 1 на овој член, се должни да обезбедат работите од својата надлежност да ја вршат стручни лица, обучени за спроведување на работите определени со овој закон и родово засновано насилство.

Надлежниот суд изрекува привремени мерки за заштита на жртвите, согласно овој закон.

Институциите од став 1 на овој член и надлежниот суд воспоставуваат посебна евиденција за семејно насилство, согласно со прописите за заштита на личните податоци.

Формата и содржината на образецот за размена на податоците од надлежните институции за белезите, потребни за следење на состојбите со семејно насилство, како и начинот на размена на податоците од институциите ги пропишува министерот за труд и социјална политика.

Член 6

Заштитата на жртвите на семејно насилство може да ја обезбедат и здруженија, кои се регистрирани за давање на вакви услуги, согласно со Законот за социјалната заштита.

Итност на постапување

Член 7

Службените лица во институциите кои вршат дејност од областа на социјалната заштита, внатрешните работи, здравството, детската заштита и образованието, како и надлежните судови во постапките за семејно насилство должни се да постапуваат итно, со должно внимание на интересите и потребите на жртвата, а особено кога жртвата е дете, старо лице, лице кое не е во состојба да се грижи за себе и лице со ограничена или одземена деловна способност.

Помош и заштита на жртвите

Член 8

Жртвата има право на помош, поддршка и заштита од семејно насилство.

Жртвата има право да биде информирана од службените лица за своите права, мерките за заштита и постапките за остварување на истите, како и за достапните услуги за помош и заштита.

Придружник

Член 9

Жртвата има право да избере лице кое ќе ја придружува во постапките. Придружникот може да биде било кое возрасно лице, освен лицето кое е сторител на семејното насилство во постапката. Придружникот и помага на жртвата во заштитата на нејзиниот интегритет во постапките пред службените лица и институциите, и помага да се најде решение за нејзиниот случај и обезбедува поддршка на жртвата. Службеното лице кое ја спроведува постапката, ќе му забрани на придружникот да ја придружува жртвата, во случај кога не ги исполнува условите од став 2 на овој член, како и доколку процени дека придружникот не може да даде поддршка на жртвата од став 3 на овој член, поради роднински односи или други односи со жртвата или сторителот на семејното насилство. Децата и лицата со ограничена или одземена деловна способност, во постапките пред надлежните институции се придружуваат од родителот или старателот.

Помош и заштита на децата

Член 10

Дете е жртва кога трпи директно насилство, кога е присутно на насилни односи помеѓу членовите на неговото семејство или кога живее во средина во која има насилни односи. Кон дете сторител на семејно насилство не се применуваат привремените мерки за заштита од овој закон, а се применуваат одредбите од Законот за правда на децата и одредбите од Закон за семејството кои се однесуваат на уредување на односите на родителите и децата, надзор над вршењето на родителското право и старателството.

Помош и заштита на лица кои не се во состојба да се грижат за себе

Член 11

Во постапките за обезбедување на заштита и спречување на семејно насилство, на лица кои не се во состојба да се грижат за себе, покрај мерките утврдени со овој закон се обезбедува остварување на права и услуги од социјална заштита, а по потреба се спроведува постапка за ставање под старателство и назначување на старател, согласно со Законот за семејството.

Пријавување од граѓани

Член 12

Секој граѓанин е должен да пријави сознание за семејно насилство до полициска станица, центар за социјална работа, здружение или на националната СОС линија. Надлежните институции од став 1 на овој член се должни да постапат и по анонимна пријава.

Пријавување од службени лица

Член 13

Одговорното лице и раководното лице од институцијата кои вршат дејност од областа на социјалната и детската заштита, вработувањето, внатрешните работи, здравството и образованието, се должни да пријават сознание за семејно насилство до полициската станица или центарот за социјална работа.

Секое одговорно и раководно лице во правно лице е должно да пријави сознание за семејно насилство до полициска станица или центар за социјална работа.

Член 14

Информациите за жртвата или сторителот на насилството, врз основа на кои жртвата или членовите на нејзиното семејство можат да бидат идентификувани, не смеат јавно да се објавуваат, освен ако жртвата се согласи на тоа.

Институциите, родителите, старателите, згрижувачите или посвоителите се должни да го заштитат детето од изложување во јавност, во рамките на нивната грижа за детето.

Интегрирани политики

Член 15

Владата на Република Македонија донесува Национална стратегија за превенција, спречување и заштита од семејно насилство, за период од пет години.

Националната стратегија од став 1 на овој член ја подготвува Министерството за труд и социјална политика во соработка со министерства и институции од член 5 став 1 од овој закон која се однесува на:

- анализа на состојбата и утврдување на целите и задачите за спречување и заштита од семејно насилство,
- утврдување на политиките на полето на семејното насилство,
- проширување на достапноста на мерките за превенција, заштита, помош и поддршка на жртвите, како и мерките за третман на сторителите,
- утврдување на мерки, активности и носители за реализација,
- воспоставување на база на податоци во секое ресорно министерство,
- континуирана едукација и тренинг на стручните лица,
- потребни финансиски средства за спроведување на стратегијата и извори на средства.

Национално координативно тело против семејно насилство

Член 16

Владата на Република Македонија формира Национално координативно тело против семејно насилство со мандат од пет години.

Националното координативно тело од став 1 на овој член, е составено од:

- двајца претставници од Министерството за труд и социјална политика, од кои еден член и еден заменик член,
- двајца претставници од Министерството за внатрешни работи, од кои еден член и еден заменик член,
- двајца претставници од Министерството здравство, од кои еден член и еден заменик член,
- двајца претставници од Министерството за правда, од кои еден член и еден заменик член,
- двајца претставници од Министерството за образование и наука, од кои еден член и еден заменик член,
- двајца претставници од Собранието на Република Македонија,

- двајца претставници од правосудниот систем од кои еден судија на основен суд на предлог на Судскиот совет на Република Македонија и еден јавен обвинител на предлог на Советот на Јавните Обвинители на Република Македонија,
- претставник на Народниот правобранител на Република Македонија и
- двајца претставници од здруженија, кои се регистрирани за работа со семејно насилство.

Националното координативно тело против семејното насилство во својата работа, по потреба ќе вклучи и други институции, бизнис заедница, локални самоуправи, академски професори, културни и научни работници, здруженија и медиуми.

Со Националното координативно тело против семејното насилство претседава Министерот за труд и социјална политика.

Административните работи за потребите на Националното координативно тело против семејното насилство ги врши Министерството за труд и социјална политика.

Националното координативно тело против семејното насилство ќе ги врши следниве работи:

- следење и анализирање на состојбите со семејното насилство,
- координирање на активностите на надлежните институции и здруженија,
- предлагање мерки за унапредување на националните политики и мерки за имплементација на националните политики.

Националното координативно тело против семејното насилство носи деловник за својата работа.

Националното координативно тело против семејното насилство за својата работа ја информира Владата на Република Македонија, преку доставување на годишен извештај во месец јануари во тековната за претходната година.

I. ПРЕВЕНЦИЈА

Член 17

Министерството за труд и социјална политика, Министерството за внатрешни работи, Министерството за здравство, Министерството за образование и наука, Министерството за правда, единиците на локалната самоуправа и здруженијата преземаат превентивни мерки за спречување и намалување на семејното насилство, согласно со надлежностите утврдени со закон.

Превентивните мерки се преземаат преку:

- промовирање на општествени и културни вредности на однесување, кои се засноваат врз еднаквост на жените и мажите,
- воведување на програми за ненасилно однесување од најрана возраст во предучилишните установи,
- воведување на програми за ненасилно однесување и разбирање на родовата еднаквост во основните училишта,
- воведување на програми за развивање на способности за мирно решавање на конфликти, разбирање и вреднување на принципот за еднаквите можности помеѓу жените и мажите, во средните училишта,
- воведување на програми за развивање на способности за мирно решавање на конфликти, почитување на дигнитетот и достоинството на личноста, недискриминација и еднаквоста помеѓу мажите и жените во високо образовните институции,
- обезбедување на стручна советодавна и советуваљашна работа во советуваљашта за брак и семејство, центрите за социјална работа и други институции,
- спроведување на кампањи или програми за подигнување на свеста и разбирањето на општата јавност за препознавање и последиците од семејното насилство,

- воведување на контунуирани обуки за стручните лица за извршување на работите од својата надлежност и родово засновано насилство,
- подигнување на нивото на одговорност на печатените и електронските медиуми за објективно известување за случаите на семејно насилство, при што да не се наведуваат околности кои можат да значат повреда на човековите права, дигнитетот на личноста и избегнување на секаква дискриминација на мажите и жените.

II. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА

Центар за социјална работа

Член 18

Центарот за социјална работа ги презема следниве мерки за заштита на жртвите:

- 1) сместување во центар за лица - жртви на семејно насилство;
- 2) соодветна здравствена заштита;
- 3) соодветна психо - социјална интервенција и третман;
- 4) психо - социјален третман во советувалиците;
- 5) помош на семејството за редовно школување на дете;
- 6) правна помош и застапување, и
- 7) економско јакнење на жртвата преку нејзино активно вклучување на пазарот на трудот.

Член 19

Центарот за социјална работа е должен да започне постапка веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа од добиеното сознание да преземе мерки за заштита на жртвата.

Центарот за социјална работа, постапката ја започнува по добиено сознание дека над лице е сторено семејно насилство, по службена должност, по барање на жртвата, по пријава од физичко лице, службено лице, институција и здружение.

Центарот за социјална работа, во случаи кога како жртва се јавува дете или лице кое не е во состојба да се грижи за себе или лице со ограничена или одземена деловна способност, презема мерки за заштита, без оглед дали постои согласност на родителот или старателот.

Член 20

Центарот за социјална работа, кога како жртва се јавува дете или лице кое не е во состојба да се грижи за себе или лице на кое му е ограничена или одземена деловната способност, покрај мерките од член 18, презема и мерки согласно со Законот за семејството кои се однесуваат на уредување на односите на родителите и децата, надзор над вршењето на родителското право и старателството и согласно со Законот за правда на децата.

Во постапките за доверување на детето кај еден од родителите, центарот за социјална работа го зема во предвид интересот на детето -жртва на семејно насилство.

Центарот за социјална работа може времено да ги ограничи или забрани личните односи и непосредните контакти на детето со родителот со кого не живее заедно, во случај кога тоа е во интерес на детето -жртва на семејно насилство, но не повеќе од една година.

Член 21

Службеното и раководното лице на институцијата од член 5 став 1 од овој закон, кои преземаат одредени дејствија во случаи на семејното насилство, должни се веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа од преземеното дејствие, службената

документација и известувањето за преземените дејствија, да ги достават до надлежниот центар за социјална работа.

Член 22

Центар за социјална работа мерките за заштита ги врши преку стручна, советодавна, советуваљшна и интердисциплинарна тимска работа.

Центарот за социјална работа врши проценка на потреби за заштита на жртвата, според видот, интензитетот, контекстот на случување на насилството, здравствениот и семејниот статус на жртвата, нејзината возраст и други околности во постапката за преземање на потребните мерки за заштита.

Центарот за социјална работа, за работите од став 1 на овој член, изготвува план за индивидуална работа со корисник и наод и мислење на стручен тим.

Член 23

Во случаи кога постои сознание за загрозување на животот и здравјето на жртвата и членовите на семејството, како и кога дете е жртва на семејно насилство, се изготвува безбедносен план за помош, од страна на мултисекторски стручен тим.

Мултисекторскиот стручен тим од став 1 на овој член, е составен од стручни лица, од центар за социјална работа, полиција и здравствена установа од подрачјето за кое е надлежен центарот.

Во работата на мултисекторскиот стручен тим учествуваат претставници на здруженија, кои работат на полето на семејното насилство, кои можат да предлагаат и спроведуваат мерки и активности од безбедносниот план за помош на жртвата.

Мултисекторски стручен тим од став 2 на овој член, се формира во центарот за социјална работа надлежен според живеалиштето, односно престојувалиштето на жртвата, заради координација на активностите во обезбедување на помош на жртвата во согласност со нејзините потреби.

Член 24

Сместување на жртва во центарот за лица - жртви на семејно насилство се врши кога постои сознание за реална закана по животот и здравјето на жртвата и во отсуство на други ресурси за згрижување, кое може да трае најмногу три месеца со можност за продолжување за уште три месеца.

Во исклучителни случаи по процена на центарот за социјална работа, сместувањето во центарот за лица - жртви на семејно насилство може да продолжи најмногу за уште шест месеца.

Центарот за лица - жртви на семејно насилство може да обезбеди психо – социјална интервенција и третман.

Центарот за лица - жртви на семејно насилство се формира како посебна установа за социјална заштита или како организациона единица на установа или друго правно лице, од здруженија и единици на локална самоуправа, согласно со Законот за социјалната заштита.

Член 25

Центарот за социјална работа, обезбедува жртвата да оствари право од социјална и здравствена заштита, согласно закон.

Член 26

Психо-социјална интервенција, советување и третман обезбедуваат стручни лица во центарот за социјална работа, здружение, советуваљште за жртви на семејно насилство, советуваљште за сторители на семејно насилство или советуваљште за родители и деца, во согласност со Законот за социјалната заштита.

Член 27

Правната помош ја обезбедуваат стручните лица во центарот за социјална работа и во здруженијата.

Правото на бесплатна правна помош, жртвата го остварува согласно со Законот за бесплатна правна помош.

Член 28

Центарот за социјална работа, во соработка со Агенцијата за вработување на Република Македонија - надлежниот центар за вработување, презема меки за економско јакнење на жртвата преку нејзино активно вклучување на пазарот на трудот.

Центарот за социјална работа, во рок од седум дена од отпочнување на постапката, ја известува Агенцијата за вработување на Република Македонија - надлежниот центар за вработување, за потребата за вклучување на лицата - жртви во активните мерки за вработување.

Центарот за вработување е должен во рок од три дена по добиеното известување од став 2 на овој член, да ја повика жртвата за отпочнување на постапка за вклучување во активни мерки и политики за вработување, обуки, посредување при вработување, мотивација, стекнување на основни вештини, да изготви индивидуален план за вработување за жртвата, да и овозможи достапност на информации за слободни работни места, а се до нејзиното вработување.

Одговорното лице од Центарот за вработување е должен најмалку еднаш месечно да оствари контакт со жртвата заради спроведување на индивидуалниот план за вработување, се до нејзиното вработување.

Центарот за вработување во рок од три дена го известува надлежниот центар за социјална работа за вклучувањето на жртвата во програмата за активните мерки за вработување.

Центарот за вработување во рок од три дена го известува надлежниот центар за социјална работа ако жртвата засновала работен однос или ако работниот однос престанал.

Министерство за внатрешни работи

Член 29

Полициски службеник, секогаш кога има пријава за семејно насилство, а заради отстранување на непосредна и сериозна опасност по животот и физичкиот интегритет на жртвата и членовите на нејзиното семејство, должен е да излезе на местото на настанот и да изготви полициски извештај веднаш, а најдоцна во рок од 12 часа од интервенцијата на настанот.

Полицискиот службеник во случаи на семејно насилство, при преземањето на полициските работи и примената на полициските овластувања, оперативно - технички и превентивни мерки утврдени со Законот за полиција, секогаш прави проценка на ризикот по животот и телесниот интегритет на жртвата и на ризикот од повторување на насилството, со цел за заштита на жртвата, преку соодветно управување со ризикот.

Полицискиот службеник, обезбедува жртвата веднаш да добие соодветна здравствена заштита од член 31 од овој закон.

Полицискиот службеник, при постапување од став 1 на овој член, привремено го одзема оружјето од сторителот и покренува постапка предвидена со закон за одземање на дозволата за оружје, дозволата за колекционерско оружје односно дозволата за носење на оружје.

Полицискиот службеник е должен во рокот утврден во став 1 на овој член до надлежниот суд да достави предлог за изрекување на привремена мерка за

заштита - отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот и полициски извештај, изготвен од полицискиот службеник.

Полицискиот службеник е должен во рокот утврден во став 1 на овој член, да го извести надлежниот центар за социјална работа заради преземање на мерки за заштита на жртвата.

Начинот на проценка на ризикот по животот и телесниот интегритет на жртвата и на ризикот од повторување на насилството, соодветното управување со ризикот, образецот на полицискиот извештај и предлогот за изрекување на привремена мерка за заштита - отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот ги пропишува министерот за внатрешни работи.

Член 30

Полициски службеник ја придружува жртвата во станот или друг простор каде жртвата живее, кога е потребно да ги земе личните работи кои се неопходни за секојдневниот живот.

Работите од став 1 на овој член може да се спроведат и кога жртвата е сместена во Центар за лица - жртви на семејно насилство.

Здравствени установи

Член 31

Здравствениот работник и здравствената установа се должни веднаш да извршат преглед и друг медицински третман на жртвата и за истото да и издадат соодветна медицинска документација за констатираната повреда.

Здравствениот работник и здравствената установа се должни да извршат преглед и друг медицински третман, да издаде соодветна медицинска документација за констатираната повреда, секогаш кога како жртвата се јавува дете.

За работите од став 1 на овој член, жртвите се ослободени од плаќање на трошоци за извршената медицинска услуга и документација.

Здруженија

Член 32

Здружение, регистрирано за остварување на цели и задачи од областа на социјалната заштита, согласно своите програми може да презема мерки за заштита утврдени во член 18 од овој закон, самостојно или во соработка со центарот за социјална работа,

Здружението е должно за преземените мерки од став 1 на овој член во рок од 24 часа да го извести центарот за социјална работа, надлежен според местото на живеење на лицето жртва на семејно насилство.

Единици на локална самоуправа

Член 33

Единиците на локалната самоуправа, во доменот на превенција и спречување на семејното насилство обезбедуваат заштита на жртвите во заедницата, воспоставуваат центри за згрижување, советувашишта за жртви и советувашишта за сторители на семејно насилство, советувашиште за родители и деца, советувашиште за брак и семејство и други форми за згрижување и помош на жртвите, како и локални СОС линии.

Единиците на локалната самоуправа преземаат мерки за воспоставување на меѓусебна и координирана соработка на локално или регионално ниво помеѓу центрите за социјална работа, полициските станици, здравствени, предучилишни и образовни установи и здруженија.

III. ПРИВРЕМЕНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА

Член 34

Заради отстранување на непосредна и сериозна опасност по животот и физичкиот интегритет на жртвата и членовите на нејзиното семејство, се изрекува привремена мерка за заштита - отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот на предлог на Министерството за внатрешни работи од член 29 став 4 од овој закон, без согласност на жртвата.

Привремена мерка за заштита - отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот се изрекува во траење од најмалку 10 а најмногу до 30 дена.

Член 35

Заради запирање на насилството, отстранување на последиците од извршеното насилство и преземање на ефикасни мерки кон сторителот на насилството, заради елиминирање на причините за вршење на натамошно семејно насилството, на сторителот на семејното насилство може да му се изречат следниве привремени мерки за заштита:

- 1) забрана да се заканува дека ќе стори семејно насилство;
- 2) забрана да малтретира, вознемирува, телефонира, контактира или на друг начин комуницира со член на семејството, директно или индиректно;
- 3) забрана да се приближува на растојание помало од 100 метри до живеалиштето, училиштето, работното место или определено место кое редовно го посетува друг член на семејството;
- 4) отстранување од домот без оглед на сопственоста,
- 5) забрана да поседува огнено или друго оружје или истото да му биде одземено;
- 6) задолжително да ги врати предметите кои се потребни за задоволување на секојдневните потреби на семејството;
- 7) задолжително законско издржување на семејството;
- 8) задолжително да посетува соодветно советувашиште;
- 9) задолжително лекување на сторителот, доколку злоупотребува, алкохол, дрога и други психотропни супстанции или има психичко заболување;
- 10) задолжително да ги надомести медицинските и другите трошоци настанати од семејното насилство и
- 11) изрекување на која било друга мерка која судот ќе ја смета за неопходна за да се обезбеди сигурност и добросостојба на другите членови на семејството.

Член 36

Министерството за внатрешни работи е должно да поднесе предлог за изрекување на привремена мерка за заштита од член 34 од овој закон до надлежниот суд заради отстранување на непосредна и сериозна опасност по животот и физичкиот интегритет на жртвата и членовите на нејзиното семејство.

Жртвата може да поднесе предлог за изрекување на привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон, до надлежниот суд непосредно или преку центарот за социјална работа, на нејзино барање.

Центарот за социјална работа може да поднесе предлог за изрекување на привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон до надлежниот суд, со согласност на жртвата.

Родителот или старател може да поднесе предлог за изрекување на привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон во име на малолетно дете и лице со ограничена или одземена деловна способност, како и за лице над кое е продолжено родителското право.

Центарот за социјална работа задолжително ќе поднесе до Судот предлог за изрекување на привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон во име на

деца и деловно неспособни лица секогаш кога родителот, старателот или законскиот застапник тоа нема да го сторат и без нивна согласност.

Центарот за социјална работа, во предлогот до судот за изрекување на привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон за дете, може да предложи привремената мерка за заштита да се однесува и за родителот со кого детето живее, во случаи кога тоа го бараат интересите на детето за негова заштита и безбедност.

Член 37

Центарот за социјална работа кон предлогот за изрекување на привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон, доставува наод и мислење на стручен тим, во кој дава и предлог за изрекување на привремена мерка/ки, во зависност од утврдените потреби за заштита на жртвата.

Член 38

Предлог за изрекување на привремена мерка може да се поднесе без оглед дали се води кривична постапка.

Член 39

Привремената мерка за заштита од член 35 од овој закон може да трае најмалку три месеца, а најмногу до една година.

Доколку семејното насилство продолжи по истекот на периодот за кој е изречена во рамките на рокот од една година од став 1 на овој член, жртвата или центарот за социјална работа можат да поднесат барање за продолжување на мерката/ите. По истекот на една година од изречената привремена мерка за заштита од став 1 на овој член, во случај кога семејното насилство повторно ќе се случи, жртвата или центарот за социјална работа доставува нов предлог до судот.

Член 40

Жртвата или центарот за социјална работа можат да поднесат предлог до надлежниот суд за укинување на изречената привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон и пред истекот на рокот за кој е изречена мерката, доколку се оцени дека истата ја постигнала целта заради која е изречена.

Жртвата или центарот за социјална работа, можат да поднесат предлог за измена на изречената привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон или за нејзино продолжување, доколку изречената мерка не обезбедила соодветна заштита на жртвата или настанале изменети околности.

Член 41

Министерот за труд и социјална политика го пропишува начинот на спроведувањето и следењето на мерките за заштита на жртвата преземени од центарот за социјална работа и начинот на следење на изречените привремени мерки за заштита од член 35 од овој закон.

IV. ИЗРЕКУВАЊЕ НА ПРИВРЕМЕНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА

Член 42

Во постапките во кои судот одлучува за привремени мерки за заштита се применуваат одредбите на Закон за парнична постапка, ако со овој закон не е поинаку определено.

Член 43

Во постапките за изрекување на привремените мерки за заштита од семејно насилство одлучува судија поединец.

Во постапките од член 43 од овој закон, јавноста е исклучена на рочиштето.

По исклучок од став 2 на овој член, судијата може да дозволи на рочиштето да присуствуваат научни и јавни работници, кои се занимаваат со проблемите на бракот и семејството, како и лица кои странките ќе ги предложат.

Член 44

Судот, веднаш а најдоцна во рок од 24 часа по приемот на предлогот од Министерството за внатрешни работи и полицискиот извештај, без да одржи рочиште ќе одлучи за изрекување на привремена мерка за заштита - отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од член 34 од овој закон.

Судот по предлогот на жртвата или центарот за социјална работа за изрекување на привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон, ќе постапи веднаш, а најдоцна во рок од седум дена од денот на приемот на барањето ќе донесе одлука.

Судот во рок од 24 часа без да одржи рочиште ќе одлучи за изрекување на привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон кога постои основано сомнение за сериозна опасност по животот и здравјето на жртвата или на член од семејството, врз основа на стручен наод и мислење на центарот за социјална работа.

Член 45

Рочиштето се одржува во присуство на жртвата на семејното насилство, противникот (сторителот на семејно насилство) и претставник од центарот за социјална работа, кога е подносител на предлогот за изрекување на привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон.

Кога жртва на семејно насилство е дете и лице со ограничена или одземена деловна способност, на рочиштето се застапува од родителот кој не противник во постапката или старателот.

Поканата за одржување на рочиште, судот му ја доставува на противникот во рок од два дена.

По оцена на судот, може да бидат повикани и други лица.

По исклучок од став 1 на овој член, кога постои основано сомнение за сериозна опасност по животот и здравјето на жртвата или на член од семејството судот може да изрече привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон во отсуство на противникот и врз основа на стручен наод и мислење на центарот за социјална работа, ако не се прибавени други докази.

Член 46

Судот по предлог на центарот за социјална работа односно на жртвата на семејното насилство, може да ја продолжи, укине или измени изречената привремена мерка/ки за заштита од член 35 од овој закон.

Член 47

Во одлуката со која е изречена привремената мерка/ки за заштита од членовите 34 и 35 од овој закон, судот ќе го задолжи сторителот на семејно насилство да ја почитува судската одлука.

Член 48

Одлуката за изречена привремена мерка за заштита - отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од член 34 од овој

закон, судот во рок од 6 часа од одржаното рочиште ја доставува до надлежната полициска станица по местото на извршување, која веднаш а најдоцна во рок од 12 часа по приемот на одлуката, ја доставува до сторителот на семејното насилство.

Во случај кога доставата не може да се изврши во рокот од став 1 на овој член, судот по добиеното известување од Министерството за внатрешни работи, одлуката ја објавува на огласна табла на судот, со што се смета дека доставата е уредна.

Министерството за внатрешни работи е должно да го отстрани сторителот од домот во рок од два часа, сметано од моментот кога му е врачена одлуката за изречената привремена мерка за заштита - отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од член 34 од овој закон, во случај кога не сака доброволно да го напушти домот.

Член 49

Примерок од одлуката за привремена мерка за заштита - отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од член 34 од овој закон, судот ја доставува до јавниот обвинител и центарот за социјална работа.

Примерок од одлуката за изрекување на привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон, судот ја доставува до странките, центарот за социјална работа и институцијата, надлежна за извршување на привремената мерка за заштита.

Член 50

Жалбата против одлука на основниот суд за изречена привремена мерка за заштита - отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од член 34 од овој закон или привремена мерка/ки за заштита од член 35 од овој закон, може да се изјави во рок од три дена од денот на приемот на одлуката.

Жалбата изјавена против одлуката на судот не го задржува нејзиното извршување.

V. ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРИВРЕМЕНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА

Член 51

Министерството за внатрешни работи ја извршува изречената привремена мерка за заштита - отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од член 34 од овој закон и привремена мерка на заштита од член 35 став 2 точките 1, 2, 3, 4 и 5 од овој закон, Министерството за здравство ја извршува изречената привремена мерка за заштита од член 35 став 2 точка 9 од овој закон, советувалиште за сторители на семејно насилство ја извршува изречената привремена мерка за заштита од членот 35 став 2 точка 8 од овој закон, а извршувањето на изречените привремени мерки за заштита од член 35 став 2 точките 6, 7, 10 и 11 од овој закон, се спроведува согласно со закон.

Советувалиштето за сторители на семејно насилство, извршува судска одлука за заштитен надзор во делот на определената обврска за осуденото лице за кривично дело при семејно насилство за посетување на програма за работа со осуденици за кривични дела сторени при вршење на семејно насилство и го известува судот за исполнувањето на обврската.

Член 52

Начинот на извршување на изречената привремена мерка за заштита-отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од

член 34 од овој закон и привремена мерка на заштита од член 35 став 2 точките 1, 2, 3, 4 и 5 од овој закон го пропишува министерот за внатрешни работи. Начинот на извршување на привремената мерка за заштита од членот 35 став 2 точка 9 од овој закон го пропишува министерот за здравство. Начинот на извршување на изречената привремена мерка за заштита од членот 35 став 2 точка 8 од овој закон го пропишува министерот за труд и социјална политика.

Член 53

Центарот за социјална работа го следи извршувањето на изречената привремена мерка/ки за заштита од член 35 од овој закон. За следењето на привремените мерки за заштита од став 1 на овој член, центарот за социјална работа соработува со граѓани, правни лица, институции и здруженија. Центарот за социјална работа го известува судот за текот и ефектите од извршувањето на изречената привремена мерка/ки за заштита од став 1 на овој член.

Член 54

Судот може да побара известување од Министерството за внатрешни работи за начинот на спроведување и почитување на изречената привремена мерка за заштита-отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од член 34 од овој закон. Судот може да побара известување од центарот за социјална работа за спроведување на изречената привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон, во текот на периодот за следење.

Член 55

Жртвата го известува центарот за социјална работа за непочитување и/или прекршување на изречената привремена мерка/ки за заштита од член 35 од овој закон, во постапка по нејзин предлог.

Член 56

Министерството за внатрешни работи е должно веднаш да го извести судот за непочитување или прекршување на изречената привремена мерка за заштита од член 34 од овој закон. Центарот за социјална работа е должен веднаш да го извести судот за непочитување или прекршување на изречената привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон.

Член 57

Министерството за внатрешни работи, кога е прекршена привремената мерка за заштита од член 34 од овој закон во делот на забраната за приближување до домот, ќе достави предлог до јавниот обвинител за определување на мерки на претпазливост, согласно Законот за кривичната постапка.

Член 58

Центарот е должен да поднесе кривична пријава против сторителот за непочитување на судската одлука за изречена привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон. Центарот е должен да поднесе кривична пријава против сторителот за непочитување на судската одлука за изречена привремена мерка за заштита од член 35 од овој закон, секогаш кога насилството е сторено врз дете или во присуство на дете.

Јавниот обвинител е должен писмено да го извести центарот за социјална работа за иницираната кривична постапка, по кривичната пријава од ставовите 1 и 2 на овој член.

VI. МУЛТИСЕКТОРСКА СОРАБОТКА

Член 59

Мултисекторската соработка на надлежните институции и здруженија од член 5 и 6 од овој закон се утврдува со Протокол за меѓусебна соработка. Протоколот од став 1 на овој член го донесува Владата на Република Македонија, на предлог на Министерството за труд и социјална политика.

Член 60

Единиците на локалната самоуправа со институциите и здруженијата, кои работат во полето на семејното насилство, изготвуваат протокол за меѓусебна соработка за преземање на мерки за превенција, спречување и заштита од семејното насилство во локалната заедница.

VII. НАДЗОР НАД СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОВОЈ ЗАКОН

Член 61

Надзор над спроведување на одредбите од членовите 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 и 28 од овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на членовите 41 и 52 став 3 од овој закон врши Министерството за труд и социјална политика.

Надзор над спроведување на одредбите од членовите 29 и 30 од овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на членовите 29 став 6 и 52 став 1 од овој закон врши Министерството за внатрешни работи.

Надзор над спроведување на одредбите од член 31 од овој закон и подзаконскиот акт донесен врз основа на член 52 став 2 од овој закон врши Министерството за здравство.

VIII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 62

Глоба во износ од 2500 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на сторителот на семејното насилство, кој нема да ја почитува или ќе ја прекрши изречената привремена мерка за заштита - отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од член 34 од овој закон и изречената привремена мерка/ки за заштита од член 35 од овој закон.

Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице што нема да постапи согласно со член 13, 19 став 1, 21, 28 став 3 и 31 од овој закон.

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на одговорното службено лице и на раководното лице што нема да постапи согласно со членот 13 од овој закон.

Глоба во износ од 1.000 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на службеното лице и на раководното лице во центарот за социјална работа што нема да постапи согласно со рокот предвиден во член 19 став 1 од овој закон.

Глоба во износ од 1.000 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното службено лице и на раководното лице во институција што нема да постапи согласно со рокот предвиден во членовите 21, 28 ставовите 2 и 3 и 31 од овој закон.

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на граѓанин што нема да постапи согласно со членот 12 од овој закон.

Глоба во износ од 1.000 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на здружение за непочитување на рокот утврден во член 32 став 2 од овој закон.

Член 63

Надлежен орган за водење на прекршочна постапка и изрекување на прекршочните санкции од членот 62 од овој закон е надлежениот суд.

Член 64

Пред поднесување на барање за прекршочна постапка, за прекршоците утврдени со овој закон, Министерството води постапка за порамнување, согласно со Законот за прекршоците.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 65

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 66

Со влегување во сила на овој закон престануваат да важат насловот на главата „VI-а семејно насилство“ и членовите 94-б, 94-в, 94-г, 94-д, 94-ѓ, 94-е, 94-ж, 94-с, 94-и, 94-ј, насловот на главата „V-а Постапка за изречување на привремена мерка за заштита од семејно насилство“ и членовите 279-а, 279-б, 279-в, 279-г, 279-д, 279-ѓ, 279-е и 279-ж од Законот за семејството („Службен весник на Република Македонија“ број 80/92, 9/96, 38/2004, 33/2006, 84/2008, 67/10, 156/10, 39/12, 44/12 и 38/14) .

Член 67

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува од 1 јануари 2015 година.